

Verdensmålene har gjort FN mere relevant end nogensinde

Af Thomas Ravn-Pedersen

Selvom den store 75-årsfest for FN i slutningen af september måtte aflyses og blot gennemføres som et virtuelt videoshow, så står verdensorganisationen måske alligevel i dag stærkere end nogensinde.

Coronakrisen har for langt de fleste gjort det tydeligt, at verden er så viklet ind i hinanden og så skrøbelig og udsat, at verdens 193 lande slet ikke kan undvære den jubilerende kæmpe De Forenede Stater.

FN's stærkeste kort her i 2020 er Verdensmålene for Bæredygtig Udvikling. Alene måden, målene blev skabt på, aftvinger respekt og skaber legitimitet. Verdensmålene blev til med den mest inkluderende FN-proces nogensinde. Blandt andet søsatte daværende generalsekretær Ban Ki-moon verdens hidtil største befolkningsundersøgelse. Her spurgte det før så lukkede og bureaukratiske organ helt almindelige

FN's stærkeste kort her i 2020 er verdensmålene for bæredygtig udvikling.

mennesker i alle lande: Hvilken verden vil du have?

De 10 millioner svar var med til at forme de 17 verdensmål. Forinden var et højpanel af 27 fremtrædende personer fra civilsamfund, erhvervsliv og regeringer kommet med anbefalinger. FN's udviklingsprogram, UNDP, havde gennemført folkelige nationale konsultationer i mere end 100 lande, og endelig var der 11 overordnede tematiske konsultationer om nogle af de

store, svære og overordnede emner i verdensmålene, som for eksempel Ghana og Danmarks fælles kon-

sultation om ulighed, der blev afholdt i København i februar 2013.

Ved de konsultationer blev eksperter fra alle sektorer samlet til at sikre, at FN havde den bedste og mest opdaterede viden om klodens udfordringer. Forberedelserne endte med en såkaldt åben arbejdsgruppe, nedsat af FN's generalforsamling i 2013. Her var 70 af

Thomas Ravn-Pedersen (f. 1962) er uddannet journalist og Master of Public Governance fra CBS. Han har arbejdet for DR og en haft række roller i civilsamfundet i forskellige fonde, bestyrelser og NGO'er. Han er i dag direktør og chefredaktør ved Verdens Bedste Nyheder.

FN's 93 lande med til at forhandle verdensmålene på plads.

Dette gigantiske forarbejde gav verdensmålsprocessen en åbenhed og inklusion, hvor medlemsstater, civilsamfund, erhvervsliv, den akademiske verden og enkeltpersoner kunne være med. Og man må sige, at FN i den grad havde lært af 2015-målenes meget udskældte tilkomst, fordi der dengang i 2001 ikke var en eneste høring, ingen inddragelse og ingen åbenhed om processen. Pludselig var de otte 2015-mål der bare, udarbejdet administrativt af en lille ekspertgruppe nedsat af daværende FN-generalsekretær Kofi Annan. Og det resulterede i, at 2015-målene først for alvor slog an med to-tre års forsinkelse i 2003.

Engagerede bredt

Verdensmålene – derimod – blev født med en indtil da uset stærk global folkelig kampagne i ryggen, fordi det lykkedes at inddrage og involvere civilsamfund, erhvervsliv og forskere i forberedelserne. Derved blev det nemmere for staterne at modtage, færdigforhandle og vedtage målene i enighed, fordi der var sikret så bredt et ejerskab undervejs.

Måden, som omverdenen har servet verdensmålene så effektivt og vedholdende tilbage til FN-hovedkvarteret, har betydet, at selv de mest gnavne embedsfolk kan se, at *The Global Goals* med de 17 farvestrålende ikoner og verdensmålshjulet udover at være et nydeligt skrevet 35-siders Agenda 2030-dokument også rykker

ved beslutningsprocesser og projekter over hele verden – og målene har givet FN en popularitet og endnu større relevans.

Det kan man ved selvsyn erfare, hvis man stiller sig på Rådhuspladsen i København. Her er verdensmålene nu at finde som lysreklame på den dyreste

Meget tyder på, at forhenværende FN-generalsekretær Kofi Annans gamle vision om at åbne FN op - og at invitere erhvervsliv og civilsamfund med ind i magtens haller er lykkedes.

danske adresse hos Dansk Industri i krydset Vesterbrogade og H.C. Andersens Boulevard. Øverst oppe på Industriens Hus lyser verdensmålene ud i natten.

Meget tyder på, at forhenværende FN-generalsekretær Kofi Annans gamle vision om at åbne FN op – og at invitere erhvervsliv og civilsamfund med ind i magtens haller er lykkedes.

Civilsamfundet og erhvervslivet har med verdensmålene dæmpet de evindelige blokerende forbehold og kritik af hinanden og af det lidt tunge FN-apparat. Særligt det 17. mål om ”Partnerskaber for handling” understreger, hvad det er, der skal til for at klare verdens største udfordringer: Fra corona til klima og biodiversitet. Ingen sektor kan klare disse enorme udfordringer alene. Måske vil det lykkes for os ved samarbejde og i fællesskab.

FN er blevet trendsætter

På den måde har de tidligere så støvede og udskældte Forenede Nationer med verdensmålene formået at blive trendsættere. Verdensmålene har skabt nye

styringsparadigmer og båret bæredygtighed helt ind på børserne, i investeringerne og sågar helt ind i kernen af EU, hvor selv Det Europæiske Semester, EU's økonomiske styringsorgan, er blevet lagt om, så de følger de 17 verdensmål.

Flere og flere multinationale firmaer indarbejder verdensmålene i deres virksomhedsstrategier. Det er det magtfulde globale netværk af mobiltelefonudbydere GSMA et godt eksempel på. GSMA ændrede simpelthen sin formålsbeskrivelse efter verdensmålene og lovede, at de med verdens mobiltelefonselskaber i ryggen ville løfte deres del af verdensmål 9 om robust infrastruktur og adgang til informationsteknologi.

Også i Danmark kan man se, hvordan verdensmålene indgår i flere af de allerstørste danske industriførtårnes salgsstrategier, og hvordan verdensmålene bliver anvendt til at beskrive, hvorfor de sælger energirigtige pumper, bygger vindmølleparker eller sælger enzymer og gode bakterier.

Tidligere ville noget som industrien kaster sig over ikke også kunne tiltrække opbakning fra civilsamfundet. Men også her overrasker FN ved at skrive princippet om *'Leave No One Behind'* ind i kernen af verdensmålene. Den røde tråd om, at ingen må lades i stikken, som princippet hedder på dansk, betyder, at de allermest udsatte, og dem, der er sværest at nå, også er omfattet af målene. Derved er der også noget i verdensmålene for solidaritets- og rettighedsorganisationer.

Verdensmålene er blevet gjort flotte og farverige med ikoner og hjulet med

de 17 felter. Men det er ikke bare stafage eller noget, man kan blæse op på murene af FN's hovedkvarter.

Målene rummer med sine 169 delmål og mere end 200 indikatorer helt konkrete rammer og guidelines til, hvilken retning verden skal bevæge sig i. Derfor ville det også være helt forfejlet at feje verdensmålene til side i lyset af den nuværende coronapandemi. Verdensmålene er ikke noget, vi kan vente med at se på, til vi har håndteret den nuværende pandemi. Verdensmålene viser derimod vejen til, hvordan verden kan rejse sig igen.

Genopbyg bedre

I FN-systemet bliver denne vej omtalt som *'build back better'*. Begrebet er egentlig en fagterm, der hidtil mest blev brugt blandt fagfolk inden for katastrofemanagement. Men visionen *'build back better'* blev introduceret til den bredere omverden, efter tsunamien i december 2004 ramte kysterne ved Det Indiske Ocean og kostede mere end 200.000 mennesker livet.

Den tidligere amerikanske præsident Bill Clinton var udnævnt som FN's generalsekretærs særlige repræsentant for tsunamigenopretning, og det var Clinton, der i den forbindelse fremhævede vigtigheden af, at de ødelagte samfund ikke blot skulle genopbygges, men at man nu havde chancen for at genopbygge dem endnu bedre end før.

Coronavirus har også skyllet ind over kloden som en tsunami, og der er ingen tvivl om, at der venter et omfattende genopbygningsarbejde foran. Men denne gang er det ikke 'bare' byg-

ninger og infrastruktur, der skal rejses igen. Det er hele samfundsstrukturen, industrier og sektorer, der er brudt sammen – eller i hvert fald kraftigt slået tilbage – som følge af pandemien og de omfattende nedlukninger verden over. Allerede i pandemiens første måned fik det verdensorganisationen på banen med opfordring til med verdensmålene at 'sætte det lange lys på'. Og FN-generalsekretær António Guterres er lykkedes med at lancere *build back better*-strategien på tværs af hele FN-organisationen: "Den nuværende krise er et wake-upcall uden fortilfælde. Vi er nødt til at vende behovet for genopretning til en reel mulighed for at gøre tingene rigtigt i fremtiden". Muligheden for at gøre tingene rigtig i fremtiden handler for Guterres i høj grad om at '*build back greener*', som han har gjort det klart ved flere lejligheder.

Det bedste alternativ

Det må være evident for enhver, at FN siden stiftelsen i 1945 – i kølvandet på den ødelæggende Anden Verdenskrig – har spillet en enorm rolle på verdensscenen og bragt lande sammen om at tackle problemer, der overskrider de nationale grænser, og som intet land kan løse på egen hånd.

75 år med FN har givet os rettigheder og velfærd. Det internationale samarbejde har styrket kampen mod sygdomme. Fattigdom er reduceret og børn er kommet i skole. Selvom de mange fredsmissioner ikke altid har været succesfulde, så har FN afbødet konflikter og givet os fred i en grad, menneskeheden ikke har oplevet tidligere.

I år yder FN mad og hjælp til 100 milli-

oner mennesker i 88 lande, og verdensorganisationen leverer vacciner til 45 procent af verdens børn.

Både coronavirus såvel som klimaforandringer og biodiversitetskrise er udfordringer af en størrelse og karakter, det er umuligt for noget land at løse alene. Derfor er FN den bedst tænkelige arena, som de udfordringer skal løses i.

Winston Churchill bemærkede en gang, at "demokrati er den værst tænkelige styreform – når man ser bort fra alle de andre". Sådan er det også med FN: Det er ikke et optimalt system for internationalt samarbejde, men det er så ufatteligt meget bedre end ingenting.

FN er til tider en teknokratisk, langsom og besværlig størrelse. Men sådan er det nu engang, når alle verdens 193 nationer skal enes om noget. Og en organisation som FN kan aldrig blive bedre og mere effektiv, end medlemslandene tillader.

Den store opgave for FN her i jubilæumsåret kunne derfor være at benytte den øgede opbakning, verdensmålenes popularitet og den styrkede relevans til også at tage kritikken af det ineffektive og stive til sig. Måske det ovenikøbet allerede er på vej? I hvert fald har den danske topdiplomat og nyvalgte formand for FN-forbundet Jens Christian Wandel de seneste to år haft ansættelse lige under Guterres i FN-hovedkvarteret med én eneste opgave: Gør den udskældte verdensorganisation mere effektiv og langt bedre til at løse de problemer, verden står over for.

○○○